

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ
ΜΕΣΣΗΝΗΣ
MESSENE ARCHAEOLOGICAL
MUSEUM

ΜΕΣΣΗΝΙΑ / MESSENIA



Στο Αρχαιολογικό Μουσείο φυλάσσονται τα ευρήματα που προέρχονται από τις ανασκαφές της αρχαίας Μεσσήνης. Το κτίριο ιδρύθηκε μεταξύ των ετών 1968 και 1972, σε οικόπεδο δωρεάς του ομογενούς Δ. Λατζούνη προς την εν Αθήναις Αρχαιολογική Εταιρεία, και κτίστηκε με τις οδηγίες του ανασκαφέα της αρχαίας Μεσσήνης Α. Ορλάνδου.

Η έκθεση αναπτύσσεται σε έναν όροφο, αποτελούμενο από τρεις αίθουσες που σχηματίζουν Γ. Στο ισόγειο βρίσκονται αποθηκευτικοί χώροι, εργαστήρια συντήρησης και χώροι υγιεινής. Το 1977 ο τότε καθηγητής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης Γ. Δεσπίνης επιμελήθηκε την έκθεση γλυπτών και αναγλύφων, που προέρχονταν από τις παλαιές ανασκαφές των Σοφούλη, Οικονόμου και Ορλάνδου. Όμως το Μουσείο δεν άνοιξε τότε τις πύλες του, λόγω της μη ολοκλήρωσης της έκθεσης.

Η οριστική έκθεση των αρχαίων έγινε από τον καθηγητή Π. Θέμελη, ανασκαφέα της αρχαίας Μεσσήνης από το 1987 έως σήμερα, αφού προηγήθηκαν εκτεταμένες εργασίες επισκευών και ανακαίνισης του κτιρίου κατά τα έτη 1992-1998. Το Μουσείο εγκαινιάστηκε επισήμως τον Μάρτιο του 2000, οπότε και έγινε επισκέψιμο για το κοινό.

Μέσω των εκθεμάτων, τα οποία είναι από τα πλέον αντιπροσωπευτικά μεταξύ των χιλιάδων ευρημάτων που προήλθαν και από τις πρόσφατες ανασκαφές της αρχαίας Μεσσήνης, επιχειρείται να δοθεί στον επισκέπτη μια σφαιρική εικόνα της ιστορικής εξέλιξης της πόλης, αλλά και της σημασίας της στον αρχαίο κόσμο.

ΑΙΘΟΥΣΑ Α

Απέναντι από την είσοδο βρίσκεται στημένο το επιβλητικό, σχεδόν ακέραιο άγαλμα του Ερμή, ύψους 2,08 μ. Πρόκειται για ρωμαϊκό αντίγραφο (1ος αι. μ.Χ.), το πρωτότυπο του οποίου θεωρείται έργο της σχολής του Πολυκλείτου (4ος αι. π.Χ.) και αποδίδεται στο γνωστό αγαλματικό τύπο του «Ερμή της Ανδρου». Το άγαλμα βρέθηκε πεσμένο μπροστά στο βάθρο του, σε δωμάτιο της δυτικής στοάς του Γυμνασίου. Δίπλα του εκτίθεται ακέφαλο άγαλμα ματιοφόρου πνευματικού άνδρα, που ταυτίζεται από την επιγραφή του βάθρου του με τον Τιβέριο Κλαύδιο



The Archaeological Museum houses finds from excavations at ancient Messene. The building was erected between 1968 and 1972 on a plot donated by D. Latzounis, an expatriate Greek, to the Archaeological Society of Athens, and was designed according to the recommendations of A. Orlandos, the excavator of ancient Messene.

The exhibition occupies an upper storey of the Museum, in three rooms forming an L shape. The ground floor is given over to storerooms, conservation laboratories and toilets. In 1977, Professor G. Despinis, then at the University of Thessaloniki, designed the display of sculptures and reliefs, which came from the earlier excavations of Sophoulis, Oikonomos and Orlandos. The Museum did not open at that time, however, since the display was not carried to completion.

The final display of antiquities was supervised by Professor P. Themelis, who has excavated ancient Messene from 1987 to the present. It was preceded by extensive repair and renovation work on the building in the years 1992-1998. The Museum was officially inaugurated in March 2000, when it opened its doors to the public.

The exhibits, which consist of the most representative of the thousands of finds yielded also by the recent excavations of ancient Messene, try to give visitors a comprehensive picture of the history of the city and its importance in the ancient world.

ROOM A

Opposite the entrance stands the impressive, almost intact statue of Hermes, 2.80 m. high. It is a Roman copy (1st c. AD) of an original that is thought to have been the work of the school of Polykleitos (4th c. BC), which is assigned to the type of the "Hermes of Andros". The statue was discovered fallen in front of its pedestal in a room in the west stoa of the Gymnasium. Next to it is displayed a headless statue of an intellectual wearing a himation, who is identified by the inscription on the base as Tiberius Claudius Niceratus. The headless nude torso, which was also found in a room in the Gymnasium, is an excellent Roman copy (1st c. BC) of Polykleitos's *Doryphoros* (Spear-bearer), and probably depicts a demigod or hero. The two wall-cases in this room contain terracotta figurines and votive plaques with relief representations from the sanctuary of the hero, Demeter and the Dioskouroi (7th-4th c. BC), and also pottery and lamps found in a well in the orchestra of the theatre-like *Ekklesiasterion* (assembly hall), where they were thrown in the early 3rd c. BC.

ROOM B

A large part of this room, in the centre of which is a model of the Asklepieion, is occupied by sculptures

Νικηράτου. Ο ακέφαλος γυμνός κορμός, που βρέθηκε επίσης σε χώρο του Γυμνασίου, αποτελεί ρωμαϊκό αντίγραφο (1ος αι. π.Χ.), άριστη τέχνης, του Δορυφόρου του Πολυκλείτου και απεικονίζει πιθανότατα κάποιον ημίθεο ή ήρωα. Στις δύο επιτοίχιες προθήκες της ίδιας αίθουσας παρουσιάζονται πήλινα ειδώλια και αναθηματικά πλακίδια, με ανάγλυφες παραστάσεις, προερχόμενα από το ιερό του ήρωος, της Δήμητρος και των Διοσκούρων (7ος-4ος αι. π.Χ.), καθώς και κεραμική και λύννοι, που βρέθηκαν μέσα σε πηγάδι στην αρχήστρα του θεατροειδούς Εκκληροιστηρίου, όπου είχαν απορριφθεί στις αρχές του 3ου αι. π.Χ.

ΑΙΘΟΥΣΑ Β

Στο κέντρο της αίθουσας υπάρχει μία μακέτα του Ασκληπείου, ενώ μεγάλο μέρος της καταλαμβάνουν γλυπτά του ονομαστού κατά την αρχαιότητα Μεσογήνου γλύπτη Δαμοφώντος (περίοδος ακμής του 210-180 π.Χ.), που βρέθηκαν σε διάφορα οικοδομήματα της Μεσσήνης. Ξεχωρίζουν τα ακέφαλα αγάλματα του Μαχάνος και του Ποδαλερίου, καθώς και το υπερφυσικού μεγέθους κεφάλι του Θηβαίου Ηρακλή και το αριστερό του πέλμα. Επίσης, το καθιστό άγαλμα της Κυβέλης, το κεφάλι μαρμάρινου αγάλματος που απεικονίζει τον Απόλλωνα και θραύσμα από το άγαλμα της Τύχης. Στην ίδια αίθουσα εκτίθενται τρία αγάλματα ιερειών της Ορθίας και τεσσάρων κορασιδών που μυήθηκαν στο ιερό της Αρτέμιδος. Στο άκρο της ίδιας αίθουσας, δεξιά της εισόδου, φιλοξενείται μία κατά το ήμισυ σωζόμενη σβηστολιθική στήλη Ερμηρακλή, που υπήρξε ανθήμα του Φιλιάδου, γιου του Νέωνος (3ος αι. π.Χ.). Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει το παρακείμενο ολόγλυφο σύμπλεγμα λιονταριού που κατασπαράσσει ελάφι. Το γλυπτό προέρχεται από το πεισόχημο ταφικό μνημείο Κ1, τους ορθοστάτες του οποίου έστεφε μαρμάρινη ζωφόρος με ανάγλυφη παράσταση ελαφιών, αιλουροειδών, σκύλων και γρυπτών.

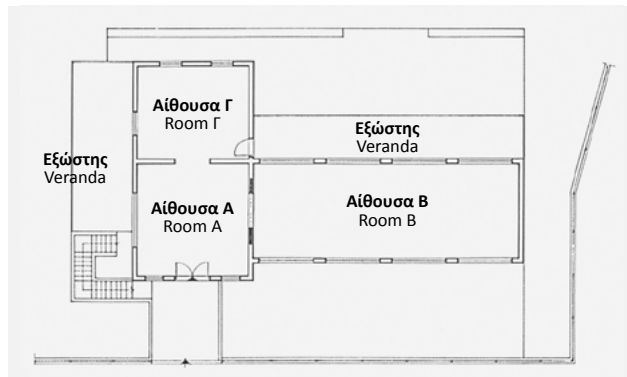
ΑΙΘΟΥΣΑ Γ

Στο κέντρο της αίθουσας δεσπόζει σχεδόν ακέραιο το θαυμάσιο άγαλμα της Αρτέμιδος Λαφρίας, ύψους 1,34 μ. Η θεά στηρίζεται με το αριστερό της χέρι σε κορμό δένδρου, ενώ με το υψωμένο δεξί ανασύρει βέλος από τη φαρέτρα. Πρόκειται για ρωμαϊκό αντίγραφο, ίσως πραξιτέλειου προτύπου. Από τα εκθέματα της ίδιας αίθουσας ξεχωρίζει ένα άγαλμα αυτοκράτορα (ίσως Κώνστας Α΄) και το κεφάλι και τα πόδια μαρμάρινου αγάλματος Ερμή, έργα του ίδιου τοπικού εργαστηρίου, που μπορούν να χρονολογηθούν στον 4ο αι. μ.Χ. Επίσης ένα λίθινο Εκαταίο του 3ου-2ου αι. π.Χ., που εικονίζει την Αρτέμιδα σε τρεις διαφορετικούς τύπους, γύρω από έναν κιονίσκο. Ακέραιο και σε εξαιρετική διατήρηση εκτίθεται στην ίδια αίθουσα το μαρμάρινο άγαλμα της θεάς Ίσιδας ως Πελαγίας, προστάτιδας των ναυτικών. Ήταν στημένο σε κόγχη της ρωμαϊκής σκηνής του θεάτρου της Μεσσήνης (αριθ. εφ. 12000) (μέσα 2ου αι. μ.Χ.). Στις δύο επιτοίχιες προθήκες της αίθουσας εκτίθεται κεραμική και κυρίως λυχνάρια γνωστών κορινθιακών εργαστηρίων με ανάγλυφες παραστάσεις (2ος αι. μ.Χ.), καθώς και διάφοροι τύποι λύννων από την αρχαία Μεσσήνη, από τον 3ο αι. π.Χ. έως τον 1ο αι. μ.Χ. Στον εξώστη του ισογείου και στο αίθριο του Μουσείου φυλάσσονται διάφορα ενεπίγραφα βάθρα αγαλμάτων, επιτύμβιες στήλες και επιγραφές, καθώς και μία σπάνια λίθινη στήλη με σημεία μουσικής.

by the Messenian sculptor Damophon, who was famous in ancient times (*flourish* 210-180 BC). They were found in various buildings in Messene. Outstanding amongst them are the headless statues of Machaon and Podaleirios, and the larger than life-size head of the Herakles Thebaios and its left foot; also the seated statue of Cybele, the head of a marble statue depicting Apollo, and a fragment of the statue of Tyche (Fortune). This room also contains three statues of priestesses of Orthia and four girls who were initiates in the sanctuary of Artemis. At the end of the room, to the right of the entrance, is the half-preserved limestone stele of Herm of Herakles, which was dedicated by Philliadas, son of Neon (3rd c. BC). The group next to it is highly interesting: it is carved in the round and depicts a lion pulling down a deer. This sculpture comes from the Π-shaped funerary monument K1, the orthostates of which were crowned by a marble frieze with a relief representation of deer, felines, dogs and griffins.

ROOM Γ

The centre of this room is dominated by the superb, virtually intact statue of Artemis Laphria, 1.34 m. high. The goddess leans with her left arm on a tree trunk, and draws an arrow from her quiver with her raised right hand. The work is a Roman copy, possibly of an original by Praxiteles. Of the other exhibits in this room, we may single out a statue of an emperor (possibly Constans I) and the head and legs of a marble statue of Hermes, both produced by the same local workshop and dating from the 4th c. AD; also a stone Hekataion of the 3rd-2nd c. BC, depicting Artemis in three different types, set around a colonnette. On exhibit in the same gallery is an intact and exceptionally well-preserved marble statue of the goddess Isis-Pelagia, protectress of sailors. The statue was set in a niche of the Roman stage in the theatre of Messene (inv. no. 12000) (mid-2nd c. AD). The two wall-cases in this room contain pottery, mainly lamps from well-known Corinthian workshops with relief representations (2nd c. AD) and various types of lamps from Messene, dating from the 3rd c. BC to the 1st c. AD. Various inscribed statue bases, grave stelai and inscriptions, and a rare stone stele bearing ancient musical notation, are kept on the ground-floor veranda and in the atrium of the Museum.





ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΕΣΣΗΝΗΣ

MESSENE ARCHAEOLOGICAL
MUSEUM

ΜΕΣΣΗΝΙΑ / MESSENIA



i T: 27240 51201, 27210 63100

ΚΕΙΜΕΝΑ: Ξ. ΑΡΑΠΟΓΙΑΝΝΗ
ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΤΑΠ, ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΜΟΥΝΤΖΟΥΡΗ ΑΘΗΝΑ

TEXT: X. ARAPOYIANNI
GENERAL SUPERVISION: ARF, PUBLICATIONS
DEPARTMENT
LAYOUT: MOUNTZOURI ATHINA



ΜΝΗΜΕΙΑ ΚΑΙ ΜΟΥΣΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
MONUMENTS AND MUSEUMS OF GREECE
e-Ticketing system



**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
HELLENIC REPUBLIC**

Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού
Ministry of Culture and Sports



Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων
Archaeological Resources Fund

www.tap.gr